

ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З МЕТОЮ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОФІЛАКТИКИ КРИМІНАЛЬНОГО РЕЙДЕРСТВА

Пашаєв А. З., Андрусенко С. В.

У статті розглядаються питання встановлення та використання конфіденційного співробітництва в оперативно-розшуковій профілактиці кримінального рейдерства.

Ключові слова: кримінальне рейдерство, протиправне заволодіння майном, господарське товариство, оперативно-розшукова профілактика, конфіденційне співробітництво, оперативні підрозділи, правоохоронні органи.

В статье рассматриваются вопросы установления и использования конфиденциального сотрудничества при оперативно-розыскной профилактике уголовного рейдерства.

Ключевые слова: уголовное рейдерство, противоправное завладение имуществом, хозяйственное общество, оперативно-розыскная профилактика, конфиденциальное сотрудничество, оперативные подразделения, правоохранительные органы.

The article examines the issues of establishing and using confidential cooperation in the field of operative investigation of criminal raiding.

Key words: criminal raiding, unlawful possession of property, business society, operational-search prevention, confidential cooperation, operational units, law enforcement agencies.

Постановка проблеми. Функціонування ринкової економіки на сучасному етапі розвитку України передбачає існування значної кількості загроз, що порушують стабільність економічної системи, створюють перешкоди для реалізації права власності, а також погіршують інвестиційний клімат у країні. Значне місце серед цих загроз належить рейдерству, під яким слід розуміти процес одержання контролю над підприємством всупереч волі законного власника (власників), що здійснюється вчиненням різного роду протиправних дій [5, с. 1]. Рейдерство – популярний та широко вживаний термін у нинішньому лексиконі не лише політиків, економістів та юристів, а й спеціалістів з інших галузей. Рейдерство стало новим, високоприбутковим бізнесом з середнім рівнем окупності 200-300%. Щодня в засобах масової інформації, в мережі Інтернет з'являються нові повідомлення про незаконні спроби захоплення все нових підприємств. Рейдери інсценують бізнес-конфлікт з метою перехоплення керівництва підприємством. Багато підприємств, які зазнали рейдерських атак, перебувають у режимі «бойової готовності» – постійна охорона, колючий дріт, заблоковані входи. Ось неповний перелік найбільших вітчизняних господарських товариств, яких атакували рейдери протягом останніх років: ВАТ «Броварський завод будівельних конструкцій», ВАТ «Агрофірма «Провесінь»,

Промислово-торговельна фірма «Сувенір», ВАТ «Столичний», ЗАТ «Допсок», ЗАТ «ДЗЗУ ІЕЗ ім. Є.О. Патона», ВАТ «Турбоатом», ПАТ «Квазар», НАК «Нафтогаз України», IDS Group Ukraine, «London and Regional Properties» (ТК «Глобус»), Swissport International Ltd. Цікавить рейдерів і галузь фармацевтики. Про незаконну скупку акцій повідомили ЗАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», ЗАТ «Дарниця», ВАТ «Фармак» [36, с. 147]. Активними є рейдери також у галузі машинобудування – силового захоплення зазнали: ЗАТ «Миколаївський машинобудівний завод», КП «Київтрактордеталь», Чорноморський суднобудівний завод, в аграрному секторі найбільше від кримінального рейдерства потерпають середні фермери, які мають у своїх господарствах понад 500 гектарів землі, хоча іноді це стосується і великих агрохолдингів. Рейдерів цікавлять не лише господарські товариства, вони проявляють активний інтерес до музеїв, закладів охорони здоров'я, санаторіїв, торгових центрів, зоопарків, будівельних майданчиків, кінотеатрів, навіть були спроби заволодіти майном та територією військової частини А3571, що розташована в місті Одесі [12] з метою подальшого будівництва житлового комплексу. До цього можна додати неконтрольований українською владою перерозподіл власності, зокрема із використанням технологій рейдерських атак на територіях зони проведення АТО (більша частина Донецької та Луганської областей) та окупованої АР Крим.

Стан дослідження теми. Теоретичним та практичним питанням, пов'язаним з рейдерським захопленням господарських товариств, були присвячені праці багатьох фахівців, серед яких слід виділити таких як: С.В. Албул [1], Н.І. Антощишина [3], С.В. Бабанін [4], А.І. Берлач [5; 6; 7], П.В. Берназ [8], О.В. Беліков [9], С.О. Бурбело [10; 11], З.С. Варналій [13; 14], О.В. Гарагонич [15], А.А. Дорошук [16], А.О. Єфименко [17], З.Б. Живко [18], Д.В. Зеркалов [19], О.Г. Кальман [21], Ю.Я. Касараба [22], М.І. Копитко [24], О.М. Литвак [27], О.А. Мельниченко [28], В.В. Молодик [29], С.М. Москаленко [30], С.І. Ніколаюк [31], А.В. Смітюх [35], О.А. Туркот [37], Д.В. Фальшовник [39; 40], К.С. Фомічов [42], Ю.А. Хатнюк [44], Т.А. Цибульник [45; 46; 47], Л.С. Яструбецька [49] та інших.

Мета статті. Метою статті є визначення проблемних питань, пов'язаних із залученням осіб до конфіденційного співробітництва з правоохоронними органами з метою оперативно-розшукової профілактики кримінального рейдерства.

Виклад основного матеріалу. На початку XXI століття Україна стикнулася з новим протиправним явищем, яке, за переконанням фахівців, має ознаки національної загрози – рейдерством [1, с. 1]. Термін «рейдерство» (від англ. «raid» – захоплення, набіг,

«raider» – грабіжник) виник у Великій Британії у період Середньовіччя. Рейдерами були морські судна, які самотійно здійснювали набіги на торговельні кораблі інших країн. Нині це люди, які прагнуть заволодіти чужим майном незаконними методами. Рейдерство як спосіб захоплення підприємств процвітає ще у 1920-1930-х роках у США за часів Великої депресії, коли американські фірми ставали жертвами мафіозних структур і корумпованих поліцейських. Вважається, що першим рейдером був Джон Рокфеллер, засновник «Standart Oil», який різними способами скуповував акції своїх конкурентів з метою зміцнити становище свого бізнесу ще наприкінці XIX століття. З того часу практика недружніх поглинань у розвинених країнах перетворилася з гангстерського заняття на цілком легальний високоприбутковий бізнес [41, с. 12]. Практика набуття всупереч волі власника права власності на підприємства (або ту частку, яка дає можливість контролювати їх діяльність) не є надзвичайною подією за умов ринкових економічних відносин. Але у розвинених країнах для досягнення цієї мети використовуються суто економічні методи: у дрібних власників акції скуповуються за ціною, значно вищою від тієї, яку може запропонувати емітент. Таким чином формується контрольний пакет, який і дає можливість контролювати діяльність підприємства [41, с. 316].

Натепер українська практика рейдерських атак значно відрізняється від зарубіжної. Поширення в Україні специфічних практик, що позначаються терміном «рейдерство», вимагає визначення змісту цього поняття. Стаття 206-2 КК України [25], яка встановлює кримінальну відповідальність за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації, не визначає поняття рейдерства. Стаття 206-2 Кримінального кодексу України (далі – КК України), що передбачає відповідальність за протиправне заволодіння майном підприємств, установ, організацій, у національному законодавстві знайшла відображення лише з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 10 жовтня 2013 року [33]. Раніше питання протиправного заволодіння майном підприємств, установ, організацій охоплювалось поняттям «рейдерство», яке теж, своєю чергою, законодавством визначено не було, однак широко використовувалось як в Україні, так і за її межами. Такі «рейдерські» дії кваліфікувались за окремими статтями КК України, зокрема ст. 121, 122 «Умисне нанесення тілесних ушкоджень», ст. 223 «Розміщення цінних паперів без реєстрації їх випуску», ст. 219 «Доведення до банкрутства», ст. 356 «Самоправство», ст. 206 «Протидія законній господарській діяльності», ст. 293 «Групове порушення громадського порядку», ст. 294 «Масові заворушення», ст. 296 «Хуліганство», ст. 341 «Захоплення державних або громадських будівель чи споруд», ст. 375 «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови» тощо. Водночас багатьма науковцями, політичними і державними діячами підтримувалась думка достатності вказаних норм КК України для притягнення до кримінальної відповідальності за такі дії навіть за відсутності спеціальної «рейдерської» статті. Позитивні наслідки існування кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 206-2 КК України [25], поля-

гають перш за все у захисті відповідних господарських відносин від можливого спричинення їм шкоди, стримування та унеможливлення вчинення таких дій, забезпечення реалізації права на господарську діяльність, права власності на майно, поваги до них.

Також у роботах, присвячених рейдерству, як правило, має місце серйозна плутанина понять, коли поняття «рейдерство» змішується із суміжними поняттями «поглинання» та «недружнє злиття». На наш погляд, поняття «недружнє злиття і поглинання» та «рейдерство» у сучасних умовах не є тотожними й мають різні ознаки, які дають змогу віднести їх до різних галузей права. Недружнє злиття і поглинання регулюються нормами цивільного та господарського законодавства, а рейдерство має достатні ознаки, щоб відносити його до сфери дії кримінального закону. Поняття «недружнє поглинання» (unfriendly takeover) у різних країнах розглядається й трактується по-різному. Наприклад, у США, Західній Європі, Японії під недружнім поглинанням розуміється тендерна пропозиція, що висувається на відкритому фондовому ринку менеджментом компанії-покупця на покупку контрольного пакета акцій іншої компанії. Зарубіжний досвід пов'язує це поняття з переходом бізнесу з рук неефективного до рук ефективного власника, не зважаючи на те, що акції викупаються поза участю топ-менеджерів, але у законному порядку [41, с. 35]. Наприклад, у США є легальний ринок злиття і поглинання (Mergers and Acquisitions – M&A), що чинить досить істотний вплив на рівень економіки держави. У США для захисту від рейдерів ефективно використовуюється Закон Піко (The Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act), який було прийнято в 1970 році, він є складовою частиною Закону «Про контроль над організованою злочинністю».

Щодо поняття «рейдерство» у вітчизняній правовій науці є багато його визначень та тлумачень, наприклад:

– рейдерство – вороже поглинання, перехоплення оперативного управління або власності підприємства за допомогою спеціально ініційованого бізнес-конфлікту [13, с. 211];

– рейдерство – це незаконне захоплення суб'єкта господарювання для отримання контролю над фінансовою діяльністю та заволодіння його активами з використанням протиправних методів та інструментів або недружнє поглинання підприємства з використанням правових засобів для тих самих потреб [38, с. 78];

– рейдерська діяльність – це передусім складна і командна робота висококваліфікованих фахівців – юристів, економістів, аналітиків, бухгалтерів, аудиторів, силовиків, спрямована у відповідному напрямі організатором, що має адміністративний і фінансовий ресурс [19, с. 69];

– рейдерство – складний і високоінтелектуальний злочинний бізнес [21, с. 67];

– рейдерство – одна із форм реалізації недружніх злиттів і поглинань, яка характеризується застосуванням неправомірних засобів та методів впливу на компанію [7, с. 31];

– рейдерство – це комплекс дій (здебільшого незаконних), які здійснюються особами з метою заволодіти майном іншого суб'єкта (фізичної чи юридичної особи) [8, с. 84];

– рейдерство – це недружнє, поза межами дії цивільного законодавства, спрямоване проти волі

власника захоплення чужого майна на користь іншої особи, встановлення над майном повного контролю нового власника в юридичному й фізичному розумінні із використанням корумпованості чиновників та (або) із застосуванням сили [14, с. 130];

– рейдерство – це вилучення майна на формально законних підставах, основу яких становить злочин, зловживання правом або прогалини в законі чи системні недоліки функціонування державних інститутів (судової та правоохоронної систем, системи реєстрації юридичних осіб) [17, с. 118];

– рейдерство – це дії, спрямовані на набуття певною особою прав на майно або контролю над суб'єктом господарювання без згоди власника або особи, яка здійснює контроль над суб'єктом господарювання, що відбувається під час спланованого конфлікту відповідно до певного сценарію (стратегічного плану), який має удаване правове обґрунтування і реалізується з додержанням або з імітацією правових процедур [35, с. 61].

Кримінальне рейдерство – це стратегічно запланована та комбінована (економічна, юридична, організаційна, інформаційна) діяльність, спрямована на незаконне заволодіння бізнесом. Це ретельно спланована акція [39, с. 164]. Великі рейдерські структури мають величезний штат різноманітних фахівців: це економісти, юристи, менеджери та особи, основним завданням яких є збирання конфіденційної та інсайдерської інформації, також рейдери активно використовують підкуп суддів, правоохоронців, працівників Міністерства юстиції України, інших державних службовців та працівників контролюючих органів. Ознаками кримінального рейдерства є незаконні дії щодо скуповування акцій у дрібних акціонерів, розголошення даних реєстрів власників акцій, винесення незаконних судових ухвал (рішень) у справах з вирішення корпоративних конфліктів, неправомірні дії органів державної виконавчої служби на виконання судових ухвал (рішень), злочинні дії приватних охоронних структур. Основними об'єктами рейдерів є господарські товариства, а саме: акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства, а також матеріально-технічна база, майно чи прибуток підприємства, установи, організації, зокрема частки, акції, паї їх засновників, учасників, акціонерів, членів та інше. Рейдерське захоплення передбачає декілька етапів: 1) інформаційний – збирання корисної інформації щодо підприємства, обраного жертвою (щодо активів, господарської діяльності, продукції, фінансового стану, засновників, керівників, емітованих цінних паперів тощо); 2) підготовчий – створення негативного інформаційного фону щодо підприємства з використанням засобів масової інформації задля його дискредитації перед менеджерами та акціонерами; 3) акціонерний – скуповування через підставних осіб акцій підприємства в дрібних акціонерів, заміна власників і керівництва; 4) судовий – з метою формування умов для арешту акцій, часток або майна подання надуманих позовів у суди, реєстрація кримінальних проваджень; 5) силовий – захоплення підприємства, формування паралельного органу управління, фізичний контроль над підприємством; 6) етап поглинання – узаконення прав нових власників [40, с. 315]. Слід додати, що насамперед оцінюється система охорони підприємства, його об'єктів.

Сили, що застосовуються в охороні (власні підрозділи, залучені підприємства, що надають послуги з охорони, державна служба охорони). Вивчається також здатність підприємства мобілізувати для цього захисту суд, прокуратуру, місцеві та інші органи влади. Особлива увага приділяється наявності високих покровителів, так званого «даху» у підприємства-жертви. Це можуть бути високопоставлені чиновники, урядовці, представники місцевої влади, правоохоронці, великі бізнес-структури тощо. Якщо захист підприємства, що запланований до захвату, визнається досить міцним, формуються заходи щодо нейтралізації потенційних захисників [11, с. 28].

Ефективне вирішення будь-якої проблеми потребує визначення причин її виникнення та вчасного їх усунення. Причини, які зумовлюють рейдерство, можна поділити на об'єктивні та суб'єктивні. Об'єктивною причиною є те, що право власності є криміногенною категорією, яка потребує безперервного захисту, як правового, так і організаційного. Насамперед це має здійснювати засобами приватного права сам власник, а вже потім, за умови недостатності приватної ініціативи, силою публічного права – держави. До того ж для забезпечення охорони власності важливе значення має спосіб, у який вона набута, з погляду пересічної людини (якщо власність набута справедливо, то зазіхання на неї будуть мінімальні, і навпаки). До суб'єктивних причин можна зарахувати правовий нігілізм власників контрольного пакета акцій, нехтування ними інтересами трудового колективу. Є певна особливість сьогодення: схеми рейдерських атак, на жаль, розробляють висококваліфіковані юристи, тому питання кваліфікації того чи іншого нападу як рейдерства в кожному разі потребує ретельного аналізу й доказування [42, с. 113]. Для оперативних підрозділів правоохоронних органів характерними методами виявлення обставин, що зумовлюють вчинення кримінального рейдерства, є: аналіз криміногенної та оперативної обстановки на обслуговуваній території, а саме слід детально вивчати господарську діяльність підприємств, установ та організацій; вивчення матеріалів кримінальних проваджень та оперативно-розшукових справ; аналіз інформаційних, профілактичних і оперативно-розшукових обліків; здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій.

Аналізуючи проблеми кримінального рейдерства, варто орієнтуватися на те, що краще не допустити, запобігти, провести профілактику, ніж боротися й захищатися [2, с. 86]. Активне використання можливостей оперативно-розшукової діяльності стає однією з найважливіших умов виконання антирейдерських завдань. Це зумовлює необхідність здійснення оперативно-розшукової профілактики за фактами кримінального рейдерства. Оперативно-розшукова профілактика – це самостійна форма оперативно-розшукової діяльності, а саме цілісна система оперативного контролю і профілактичного впливу стосовно осіб, криміногенної обстановки (ситуації) та інших антисупільних явищ, попередження задуманих злочинів і тих, що готуються, з використанням оперативно-розшукових сил, засобів і методів [23, с. 73]. Р.А. Халілев визначає основні властивості оперативно-розшукової профілактики: наявність притаманних тільки йому специфічних прийомів і методів впливу на криміногенних осіб і нейтралізації

негативних чинників розвитку суспільно-політичної ситуації в державі; на відміну від кримінологічного запобігання, що ставить за мету комплексне охоплення всіх сфер і об'єктів свого впливу, оперативно-розшукова профілактика не має такого масового характеру, і не тільки в ситуаціях, які мають найбільш загострені миттєві зіткнення з кримінальною дійсністю; власне інформаційне забезпечення, що складається з системи оперативно-розшукових і оперативно-профілактичних обліків, картотек автоматизованих інформаційно-пошукових та експертних систем, інтегрованих баз даних, джерелами формування яких є і негласні джерела; оперативно-розшукові заходи, спрямовані на об'єкти профілактичного впливу, здійснюються тільки на підставах законності [43, с. 276]. Особливість оперативно-розшукової профілактики злочинів проявляється у тому, що за допомогою гласних та негласних оперативно-розшукових сил, засобів та методів надається унікальна можливість спостерігати кримінальні процеси та явища зсередини – методом спостереження постійно слідкувати за змінами в криміногенному та кримінальному середовищі, отримувати різноманітну інформацію про таємні процеси, які функціонують в осередку злочинності, про кримінально активну частину населення [20, с. 14].

Вітчизняне законодавство ставить перед оперативними підрозділами завдання у вигляді оперативно-розшукової профілактики. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [34] підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зобов'язані у межах своїх повноважень відповідно до законів, що становлять правову основу оперативно-розшукової діяльності, вживати необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення злочинів та викриття причин і умов, які сприяють скоєнню злочинів, здійснювати профілактику правопорушень. Проте, яким чином та за допомогою яких оперативно-розшукових заходів та в яких формах здійснюється профілактика кримінальних правопорушень під час оперативно-розшукової діяльності у жодній з норм Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» не деталізується (на нашу думку, це питання має бути врегульоване у відомчій нормативно-правовій базі Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної фіскальної служби України та інших правоохоронних органів).

В організації і здійсненні оперативно-розшукових заходів, пов'язаних із оперативно-розшуковою профілактикою кримінального рейдерства, однієї з основних підпор є так званий конфіденційний апарат. Відповідно до п. 13 та 14 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» працівникам оперативних підрозділів для виконання покладених на них завдань дозволяється мати гласних і негласних штатних та позаштатних працівників та використовувати конфіденційне співробітництво згідно з положеннями ст. 275 Кримінального процесуального кодексу України [26].

Суб'єктами оперативної зацікавленості оперативних підрозділів правоохоронних органів у напрямі конфіденційного співробітництва з метою використання конфіденційного співробітника в оперативно-розшуковій профілактиці кримінального рейдерства слід вважати таку категорію осіб: акціонерів господарського товариства, генерального директора та директора госпо-

дарського товариства, членів наглядової ради акціонерного товариства, ревізора акціонерного товариства, головного бухгалтера та бухгалтера господарського товариства, начальника служби безпеки та охоронців господарського товариства, посадових та службових осіб господарського товариства, а також державного реєстратора, арбітражного керуючого та інших осіб. Слід додати, що посадовими особами органів акціонерного товариства не можуть бути народні депутати України, члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, військовослужбовці, нотаріуси, посадові особи органів прокуратури, суду, служби безпеки, Національної поліції, державні службовці, крім випадків, коли вони виконують функції з управління корпоративними правами держави та представляють інтереси держави або територіальної громади в наглядовій раді або ревізійній комісії товариства.

У разі встановлення конфіденційного співробітництва з метою оперативно-розшукової профілактики кримінального рейдерства, насамперед враховуються інтелектуальні, ділові й організаторські якості та розвідувальні можливості конфіденційного співробітника у галузі підприємництва та його пізнання у фінансово-господарській діяльності господарських товариств будь-якої форми власності, а саме:

- мусить знати основні ознаки кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності;
- бажана така вимога, як високий освітній та соціальний рівень конфіденційного співробітника (наявність вищої юридичної, економічної, технічної, аграрної, будівельної або іншої освіти);
- знання фінансово-економічного жаргону (наприклад, прокладка, податкова яма, транзитери, бовтанка, Бука, Гена та інші) та економічних термінів та словосполучень іноземного походження (наприклад, коносмент, емітент, маркетинг, емісія, брокер, абандон, акциз, рента, брутто, пролонгація, бонд, екую тощо);
- знання традицій та звичаїв, які поширені серед фінансистів, бухгалтерів, аграріїв, держслужбовців та правоохоронців (з метою бути своїм у вказаному середовищі);
- вміння володіти контент-аналізом, статистичним аналізом;
- вміння визначати осіб, які займаються кримінальним рейдерством, вільно спілкуватись з ними, справляти враження людини, яка обізнана з точки зору діяльності господарських товариств та її фінансово-економічного складника;
- володіння інформацією про цінні папери, їх класифікацію, власників та відсоток у господарських товариствах;
- володіння інформацією про акції, їх власників та відсоток у господарських товариствах.

Висновки. Встановлення та використання конфіденційного співробітництва з метою оперативно-розшукової профілактики кримінального рейдерства є дієвим та необхідним заходом, що провадяться стосовно особи чи групи осіб, від яких можна очікувати скоєння кримінального рейдерства, для здійснення оперативного контролю за ними, профілактичного впливу, запобігання та припинення кримінального рейдерства, що готується. Використання конфіденційного співробітника в оперативно-розшуковій профілактиці кримінального

рейдерства має проводитись комплексно, систематично та перебувати на постійному контролі оперативного працівника, який у будь-який час може внести корективи та зміни у діяльність конфіденційного співробітника з метою оперативно-розшукової профілактики кримінального рейдерства.

Література:

1. Албул С.В., Кузніченко С.О. Рейдерство: до питання вироблення державної стратегії протидії. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Pchdu_2013_2_19.pdf. – С. 1-12.
2. Аналітична довідка: Матеріали Комітетських слухань Верховної Ради України «Шляхи подолання рейдерства: удосконалення законодавства та посилення реагування правоохоронних органів на протиправні дії його організаторів і виконавців». К.: Міжвідом. наук.-дослід. центр з пробл. боротьби з організованою злочинністю при РНБО, 2008. 127 с.
3. Антощишина Н.І. Рейдерство в Україні: засоби його здійснення та протидії. Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). 2014. № 3 (66). С. 129-138.
4. Бабанін С.В. Морально-правові передумови встановлення в Україні кримінальної відповідальності за рейдерство. Морально-етичні засади реформування кримінального законодавства України: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 10 квітня 2015 р.) / упоряд. В.В. Шаблістий. Дніпропетровськ, 2015. С. 73-76.
5. Берlach Ю.А. Адміністративно-правове забезпечення протидії рейдерству в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. К.: Вид-во КНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. 20 с.
6. Берlach Ю.А. Правове визначення рейдерства. Південноукраїнський правничий часопис. 2009. № 1. С. 60-62.
7. Берlach Ю.А. Рейдерство як загроза національній безпеці України. Форум права. 2012. № 3. С. 27-31.
8. Берназ П.В., Середа О.О. Рейдерство в Україні: визначення поняття. Проблеми цивільного та господарського права. 2008. № 1. С. 82-84.
9. Беліков О.В. Рейдерство в Україні – реалії сьогодення. Юридичний журнал. 2007. № 4. С. 105-109.
10. Бурбело С.О. Деякі схеми рейдерських атак на суб'єкти господарської діяльності. Економіка. Менеджмент. Підприємництво. Збірник наукових праць. 2011. № 23 (I). С. 45.
11. Бурбело С.О. Інформаційне забезпечення протидії рейдерству. Культура народів Причорномор'я. 2011. № 215. С. 28-31.
12. В Одессе около 40 человек в балаклавах осуществили попытку рейдерского захвата имущества воинской части А3571: Офіційний сайт ТСН. Новини України і світу від 29.10.2017 року. URL: <https://ru.tsn.ua/ukrayina/v-odesse-40-chelovek-v-balaklavah-pytalis-zahvatit-imuschestvo-voinskoj-chasti-1025020.html>.
13. Варналій З.С. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації. К.: Вид-во НІСД, 2006. 576 с.
14. Варналій З.С., Мазур І.І. Рейдерство в Україні: передумови та шляхи подолання. Стратегічні пріоритети. 2007. № 2 (3). С. 129-136.
15. Гарагонич О.В. Етапи рейдерського захоплення акціонерних товариств. Вісник Академії адвокатури України. 2013. № 3 (28). С. 23-33.
16. Дорошук А.А. Система регулювання рейдерства в Україні. Економіка: реалії часу. 2011. № 1. С. 170-176.
17. Єфименко А.О. Рейдерство або ринок контролю. Юридичний журнал. 2008. № 11. С. 118.
18. Живко З.Б. Рейдерство: фермент ринкової економіки: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2009. 270 с.
19. Зеркалов Д.В. Рейдерство. Монографія. К.: Вид-во «Основа», 2011. 372 с.
20. Исиченко А.П. Оперативно-розыскная криминология: учебное пособие для вузов. М.: ИНФРА-М. 2001. 70 с.
21. Кальман О.Г. Рейдерство: причины та заходи протидії. Вісник Запорізького юридичного ін-ту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2009. № 3. С. 76-77.
22. Касараба Ю.Я. Правові заходи протидії незаконному поглинанню підприємств (рейдерству): міжнародний досвід. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2011. № 3. С. 44-53.
23. Козаченко І.П. Проблеми забезпечення законності в оперативно-розшуковій діяльності. Матеріали науково-практичної конференції (21-22 лютого 2000 року). Луганськ: РВВ ЛІВС, 2000. 264 с.
24. Копитко М.І. Рейдерство як проблема для функціонування бізнесу в Україні. Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. 2013. Т. 18. Вип. 4/2. С. 78-81.
25. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. / Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131.
26. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. / Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-13. Ст. 88.
27. Литвак О.М. Проблема рейдерства очима кримінолога і цивіліста. Вісник Національної академії прокуратури України. 2010. № 3 (19). С. 40-45.
28. Мельниченко О.А. Протидія рейдерству як складова державної політики щодо економічної безпеки. Актуальні проблеми державного управління. 2015. № 1 (47). С. 102-109.
29. Молодик В.В. Прокурорський нагляд за додержанням законодавства в сфері захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності та протидії рейдерству: наук.-практ. посібник / В.В. Молодик, О.О. Седлецький, О.З. Гладун. К.: Алерта, 2013. 144 с.
30. Москаленко С.М. Рейдерство: загальна характеристика, окреслення проблеми та шляхи боротьби. Юридичний журнал. 2007. № 3. С. 117-119.
31. Ніколаюк С.І. Виявлення ознак протидії законній господарській діяльності як складової «рейдерського захоплення». Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2012. № 1. С. 139-147.
32. Оперативно-розыскная информация / Под ред. А.С. Овчинского и В.С. Овчинского. М.: ИНФРА-М., 2000. 367 с.
33. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 10 жовтня 2013 року № 642-VII. / Відомості Верховної Ради України. 2014. № 22. Ст. 773.
34. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. / Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст. 303.
35. Смітюх А.В. Поняття та ознаки рейдерства у контексті суміжних понять поглинання та загарбання. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Правознавство. 2014. Т. 19. Вип. 2 (23). С. 61-62.
36. Тивончук І.О., Глинська Г.Я. Особливості рейдерства в Україні. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Л., 2008. № 624: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 146-150.
37. Туркот О.А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно: монографія. МВС України. Львів: ЛДУВС, 2018. 196 с.

38. Управління ризиком рейдерського захоплення підприємства: монографія / І.А. Дмитрієв, В.Ю. Нестеренко. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2011. 164 с.

39. Фальшовник Д.В. Оперативно-розшукове дослідження рейдерства як різновиду протидії законній господарській діяльності. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Nzlubp_2013_11_44.pdf. – С. 163-166.

40. Фальшовник Д.В. Рейдерство як різновид протидії законній господарській діяльності. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 1. С. 315-316.

41. Фёдоров А.Ю. Рейдерство и корпоративный шантаж (организационно-правовые меры противодействия). М.: Волтерс Клувер, 2010. 285 с.

42. Фомічов К.С. Основні зміни в законодавстві щодо доказування і протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств. Серія: Право. 2014. № 1 (43). С. 111-117.

43. Халілев Р.А. Оперативно-розшукове запобігання злочинній діяльності у сфері міжнетічних та міжконфесійних відносин: теоретичний аналіз. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. № 3. 2010. С. 272-278.

44. Хатнюк Ю.А. Визначення поняття рейдерства та його характеристика у законодавстві України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 4. С. 174-185.

45. Цибульник Т.А. Деякі проблемні питання взаємодії органів публічної влади щодо протидії рейдерству. Підприємство, господарство і право. 2016. № 12. С. 164-167.

46. Цибульник Т.А. Особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами щодо протидії рейдерству. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2017. № 2. С. 139-143.

47. Цибульник Т.А. Удосконалення нормативно-правових засад протидії рейдерству. National law journal: theory and practice. 2017. № 1 (23). С. 57-60.

48. Шендрик В.В. Функції інституту попередження злочинів в оперативно-розшуковій діяльності. Форум права. 2011. № 3. С. 869-876.

49. Яструбецька Л.С. Особливості організації рейдерських захоплень підприємств в Україні. Економіка і суспільство. 2017. № 9. С. 1107-1112.

*Пашаєв А. З.,
здобувач кафедри оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного університету
внутрішніх справ*

*Андрусенко С. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри оперативно-розшукової
діяльності
Одеського державного університету
внутрішніх справ*